

Een
job
onder
je
niveau

soms de beste keuze

Alvast een trapje lager
beginnen in afwachting
van een geschikte job:
het kan noodzaak of
een bewuste keuze zijn.
Maar als je hogerop
wil, hoe kan je je dan
het best profileren?
En hoe zit het met
solliciteren?
Het antwoord op
acht vragen.

Als het je niet meteen lukt om de baan te vinden die je graag wil, heb je de keuze of je je wensen een tasje terugschroeft. Of je je (voorlopig) tevreden stelt met een job net onder je afstudeerniveau, of zelfs daar nog onder. Voor zo'n 20% van de afgestudeerden zit er in het begin niks anders op, zo blijkt uit een onderzoek van de VDAB van 2003. Vooral studenten uit de zachte richtingen, zoals geschiedenis en wijsbegeerte, moeten een stapje achteruit zetten. Ook wie door herstructureringen zijn job verliest en niet onmiddellijk een nieuwe vindt, is soms verplicht om met minder salaris en minder status genoeg te nemen.

Een job onder je niveau kan ook een bewuste keuze zijn. Veel moeders gaan na hun bevallingsverlof deeltijds werken en leveren een deel van hun verantwoordelijkheden en loon in. Dat hoeft geen enkel probleem te zijn. Als je het op de juiste manier doet, kun je er op lange termijn zelfs beter uit komen. ►

Hogerop? Zet eerst een stap terug

“Door onderaan te beginnen, ken je het reilen en het zeilen van de werkvloer, en win je aan geloofwaardigheid”

1. Hoe lang mag ik onder mijn niveau werken zonder mijn geloofwaardigheid te verliezen?

Twee jaar is het maximum. In die tijd kun je de bedrijfscultuur leren kennen en bepaalde technieken in je vingers krijgen, om daarna door te groeien. Langzaam opklimmen is vaak de beste manier om carrière te maken. Als je direct op een hoog niveau binnenkomt, zijn de verwachtingen hooggespannen en kun je weinig beginnersfouten maken. Krijg je het gevoel dat er een glazen plafond is en je niet kunt groeien, dan kun je beter naar een ander bedrijf uitkijken.

Let er wel op dat je niet al té veel onder je niveau gaat. Als hoger geschoolde is het geen goed idee om langer dan enkele maanden te blijven hangen in een job onder je niveau. Je hebt minder tijd om te solliciteren en de kans bestaat dat je in die 'makkelijke' jobs vastroest. Bovendien kunnen ze negatief op je afstralen als je een stap hogerop gaat. Je werkgever kan denken dat je weinig ambitie hebt of niet weet wat je wil.

2. Is het een goed idee om in het bedrijf van mijn keuze helemaal onderaan te beginnen?

Ja, zo creëer je kansen voor jezelf. Vergelijk het met een huis: als je niet meteen via de voordeur binnenkunt, waarom niet via de achterdeur of zelfs de ramen? Door onderaan te beginnen, heb je een voet binnen en ben je de eerste die de vacatures hoort. Waardoor je een aanzienlijk voordeel hebt op je concurrenten van buiten het bedrijf. Vaak zijn werkgevers blij als een positie intern ingevuld kan worden, dan weten ze welk vlees ze in de kuip hebben. Een ander pluspunt is dat je het reilen en zeilen van 'de vloer' kent en daardoor aan geloofwaardigheid wint. Het kan wel voorkomen dat je in een bepaald domein geen ervaring hebt en je concurrenten van buitenaf wel. In leidinggeven bijvoorbeeld. Maar ook dat kun je opvangen. Door in je vrije tijd iets te doen waarin je verantwoordelijkheid over mensen hebt. Geef je op als penningmeester van een vzw. Of als je kinderen hebt, probeer om voorzitter van een oudervereniging te worden.

3. Een jaartje reizen of aan de slag?

Dat is natuurlijk jouw keuze. Maar weet wel: hoe meer werkervaring, hoe groter je kans bij een sollicitatie. In principe is het dus beter om voor een job te kiezen. Werkgevers geven je vaak doelbewust een job onder je niveau, ze denken vooruit en willen een soort kennisvoorraad aanleggen. Als ze dan iemand op een hoger niveau nodig hebben, kunnen ze jou probleemloos doorschuiven. Daarbij kan het ook interessant zijn om een trapje lager te beginnen. Je verruimt je kennis en bouwt een netwerk op, dat je naar een volgende job kan leiden. Alles heeft te maken met hoe je jezelf verkoopt. Als je een jaar naar Australië geweest bent, om er te werken of de taal en cultuur te leren kennen, dan kan dat ook goed overkomen. Als je alleen gesurft en geluierd hebt, zal je weinig indruk maken. ►

Leen (33) is logistiek bediende

“Sommige van mijn ex-collega's vinden het vreemd dat ik een uitvoerende administratieve job doe, maar op dit moment zou ik het niet anders willen. Ik heb een diploma communicatiewetenschappen en heb jaren met veel plezier en toewijding in een reclamebureau gewerkt. Niks was me te veel, overuren tot 's avonds laat, in mijn vrije tijd de vakpers bijhouden, weekendjes teambuilding met de collega's. Ik leefde voor mijn werk. Tot ik door een reorganisatie mijn baan kwijtraakte.

Alles bij elkaar ben ik bijna een jaar thuis geweest. In die periode heb ik alles op een rijtje gezet en goed nagedacht over wat ik met mijn leven wilde. En wat bleek? Ik wilde iets met inhoud, met mensen. Daarbij wilde ik een job met afgelijnde uren. Door die periode thuis ontdekte ik weer de geneugten van etentjes met vrienden, lezen, schilderen, wandelen, en dat wilde ik behouden. Ik zag een vacature voor logistiek bediende in een rusthuis, solliciteerde en werd prompt aangenomen. Inmiddels ben ik een half jaar bezig en ik vind het nog altijd even fijn. En ja, ik heb qua verantwoordelijkheid, salaris en status een stapje achteruit moeten zetten. Maar aan de andere kant voel ik me meer voldaan omdat ik sociaal bezig ben en ik ben rustiger omdat mijn werk afgelopen is als ik thuiskom. Heerlijk om om zes in plaats van negen uur thuis te zijn en de hele avond nóg voor de boeg te hebben. Ik heradem.”

Trede hoger? Trapje lager beginnen

4. Moet ik overal naar solliciteren?

Nee, zeker niet. Voor je (opnieuw) de arbeidsmarkt opgaat, stel je jezelf best enkele vragen: wat doe ik graag en wat niet? Voor welk soort werk zou ik overuren presteren? Wat kan ik? Wat wil ik? Kijk niet naar welke jobs er in de aanbieding zijn, maar vertrek vanuit jouw wensen. Beeld je in dat je zestig bent en met pensioen gaat, waar wil je dan op terugkijken? Ga kieskeurig te werk. Het duurt langer tot je de juiste baan treft, maar dan zit je tenminste goed voor een langere periode. Daarom is het ook beter om, als je je het financieel kunt veroorloven, enkele maanden fulltime te solliciteren. Je kunt je dan volledig toelagen op je speurtocht. Als je alvast met een job onder je niveau begint om van daaruit naar iets beters uit te kijken, mag je je doel niet uit het oog verliezen. Maak tijd om te blijven solliciteren.

5. Wat zijn de voor- en nadelen van onder mijn niveau te werken?

Nadeel kan zijn dat je door je baas en collega's in een vakje gestopt wordt en geen kansen krijgt. Waardoor je op de duur gedemotiveerd raakt. Bij sommige mensen leidt dat zelfs tot depressies en chronische ziekten. Aan de andere kant ken je je job meestal door en door, wat je tot een rolmodel kan maken voor mensen die net onder jouw niveau zitten en van je willen leren. Zoiets streelt je ego en je kunt er je motivatie uit halen. Minder veeleisende jobs gunnen je vaak ook meer tijd en rust naast je werk, wat je minder afhankelijk van je baas maakt. Het bekende zwarte gat na een ontslag of pensioen zal jou niet gauw overkomen. En je houdt tijd over om je netwerk te onderhouden, erg handig in het geval je opeens toch wilt doorgroeien.

Veel mensen kiezen tegenwoordig bewust voor een baan onder hun niveau. Mannen en vrouwen rond de 45 zitten in de helft van hun loopbaan en hebben ontdekt dat ze geen tien uur per dag meer willen werken. In vergelijking met jongeren hoeven ze zich niet meer zo nodig te bewijzen en ze kiezen ervoor hun tijd te spenderen aan hun gezin, vrienden en hobby's.

6. Hoe kan ik me onder mijn niveau toch profileren?

Als je hogerop wil, moet je dat in elk geval doen. Het is geen goed idee om passief af te wachten tot een promotie jouw kant opkomt, je moet zelf je carrière in handen nemen. Door te aanvaarden dat je eventjes qua salaris of verantwoordelijkheid een stapje achteruit hebt gezet, maar ervoor te zorgen dat de inhoud van je job wél in de richting van je niveau gaat. Bedenk in welke dingen je goed bent, trek die naar je toe en maak je onmisbaar. Neem initiatieven en neem de verantwoordelijkheid voor bepaalde taken op je. Wacht niet tot het werk naar jou komt, maar zoek het zelf op. Vergeet ook niet om je eigen marketing te doen, zorg ervoor dat de anderen jouw inspanningen opmerken. Na een tijdje zal het bedrijf je belonen.

7. Waar heb ik de meeste groeikansen: in een klein of een groot bedrijf?

Vroeger was een groot bedrijf de beste optie, maar met de kwakkelende economie tegenwoordig heb je nergens nog echte zekerheid. Kleine bedrijven zijn de laatste jaren meer gaan investeren in opleidingen en carrièreplanning voor hun personeel.

Alles bij elkaar hangt het van het bedrijf zelf af. Is het dynamisch? Heeft het je op lange termijn iets te bieden?

Dat ervaar je ter plekke, maar je kan er ook best eerlijk naar vragen in het sollicitatiegesprek.

8. Kan een stageplaats of vrijwilligerswerk me iets opleveren?

Ja. Als je niet meteen zicht hebt op een geschikte job en je hebt het idee dat het nog een tijdje zal duren, kan het je zeker vooruit helpen. Al is het niet betaald, je leert eruit en doet contacten op. En het geeft je het gevoel dat je erbij hoort, dat je actief deel uitmaakt van de arbeidsmarkt.

Greta (29) volgt een opleiding voor brandweervrouw

"Sinds ik voor mijn studie sociologie een stage bij de politie heb gedaan, is het mijn droom om in een beleidsfunctie bij een hulpdienst te werken. Toen ik afstudeerde, bleek dat helaas verre van makkelijk. In afwachting heb ik enkele administratieve jobs gedaan, op interimbasis of met een vast contract. Uiteindelijk verstreken twee jaar en was het me nog altijd niet gelukt om zelfs maar in de buurt te komen van wat ik wilde. Heel frustrerend. Tot ik enkele maanden geleden over een project las om voor het eerst brandweervrouwen op te leiden. Leek me ook wel wat: je hebt maatschappelijk nut, je bent fysiek en sportief bezig en het is spannend werk, allemaal dingen die goed bij me passen. Intussen ben ik aan de opleiding begonnen en het bevalt me prima. Toch weet ik dat ik dit geen jaren zal doen. Omdat het lichamenteel heel uitputtend is, maar ook omdat ik meer in mijn mars heb. Eigenlijk hoop ik via mijn ervaring 'op de vloer' op te klimmen en een managementsfunctie bij de brandweer te bemachtigen. Dat ik zelf mijn handen nat heb gemaakt, zal in mijn voordeel werken als de juiste vacature zich aandient. Maar intussen doe ik dit werk met veel plezier."

Met dank aan Sabine Tobback, loopbaanadviseur bij outplacementbureau ADV Consult.